

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wet draait door: 'wetsvoorstel' Ficq tegen neptweets geen goed idee

Tsoutsanis, A.

Citation

Tsoutsanis, A. (2012). Wet draait door: 'wetsvoorstel' Ficq tegen neptweets geen goed idee. *Mediaforum*, (2), 37-37. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18472>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18472>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

'Wetsvoorstel' Ficq tegen neptweets geen goed idee

Alexander Tsoutsanis*

Een beetje Bekende Nederlander zit tegenwoordig op Twitter. Een beetje Bekende Nederlander zit ook bij 'De Wereld Draait Door'. Advocade Bénédicte Ficq is een BN-er, tenminste in juridisch Nederland. Recent presenteerde Ficq bij DWDD een 'wetsvoorstel'. Ook NRC schreef erover.¹

Aanleiding van dat voorstel is iets wat steeds vaker gebeurt: valse 'social media' accounts, en dan uit naam van een ander berichten of 'neptweets' versturen. Dat kan iedereen overkomen, en dat gebeurt dan ook: een schooljongen die twittert namens de schooldirecteur, een fan die twittert namens de artiest en een student die twittert namens de premier. Sinds het geval Ficq kunnen we daar aan toevoegen: neptweets versturen namens een advocaat. Als slachtoffer en jurist vindt Ficq dat dit gesodemieter met Twitter moet ophouden. Ik ben dat graag met haar eens. Met haar voorstel bij DWDD draaft Ficq alleen een beetje door.

Ficq tuigt een heel 'wetsvoorstel' op, maar gaat voorbij aan de bepaling die in ons eerste wetboek, op de eerste pagina, te lezen staat: artikel 1:8 BW. Een eerste blik op die bepaling lijkt die bescherming te geven die Ficq zoekt: 'Hij die de naam van een ander zonder diens toestemming voert, handelt jegens die persoon onrechtmatig, wanneer hij daardoor de schijn wekt die ander te zijn of tot diens geslacht of gezin te behoren.' Die bepaling is er niet sinds vandaag of gisteren, maar komt nog goed mee, en goed van pas, in het huidige internettijdperk. De bepaling is bijvoorbeeld genoemd en gebruikt als instrument ter bestrijding van domeinnaamkaping.² Het valt niet in te zien waarom die bepaling niet ook kan worden ingezet tegen naamkaping op Twitter of andere social media. Ook dan gaat het immers om de schijn wekken een ander te zijn. Of dat offline of online gebeurt is niet relevant. De beschermingsomvang van die bepaling is ruim: ook combinaties en afkortingen van voornaam en geslachtsnaam vallen er onder. Artiestnamen mogelijk ook. Ongeautoriseerde Twitteraccounts als 'FicqB' of 'Baas B' kunnen best op grond van die bepaling worden verboden. Eventueel ook via andere rechtsgronden, zoals misbruik van bevoegdheid of onrechtmatige daad (art. 3:13, 6:162 BW). Beide gronden zijn met succes ingezet tegen eerdere vormen van naamkaping op internet. En tegen ongewild (her)gebruik van foto's biedt het portretrecht sinds jaar en dag een wapen.

Ook de juridische basis rammelt. Ficq stelt voor om 'diefstal van identiteit' strafbaar te stellen. Dat blijkt uit de door haar voorgestelde bepaling (art. 310a Wetboek van Strafrecht). Die constructie roept nogal wat vragen op. Diefstal veronderstelt

het wegnemen van een 'goed', zoals bijvoorbeeld een fiets. Onduidelijk is wat Ficq allemaal onder 'identiteit' verstaat en hoe zich dat goederenrechtelijk laat plooiën. Of diefstal van 'identiteit' zich in dezelfde hoek laat plaatsen als diefstal van een fiets is maar de vraag. De Handreiking Identiteitsfraude van de politie kiest bijvoorbeeld voor een andere benadering en verstaat onder 'identiteitsfraude' (kort gezegd) het creëren van 'valse identificatiemiddelen'.³ Het verbaast dan ook niet dat de 'diefstal' benadering van Ficq elders niet wordt gevolgd. De nieuwe strafbepaling in Californië uit 2011 doet dat bijvoorbeeld niet (art. 528.5 Penal Code). In plaats daarvan kiest men daar voor een ander concept. En wel voor een concept dat erg aansluit bij wat in ons artikel 1:8 BW te lezen staat: 'impersonating another person', de schijn wekken een ander te zijn.

Wat de wetgever in Californië – de thuisbasis van Twitter – ook niet doet, is kiezen voor de strafmaat die Ficq voorstelt: max. 4 jaar cel en/of € 19.000,- boete. In Californië gaat het om max. 1 jaar en/of \$ 1000,- boete. Waarom die strafmaat in Nederland zo heel veel meer moet zijn is niet duidelijk.

Het is ook maar de vraag of ongewild naamgebruik op social media wel via het strafrecht moet worden aangepakt. Die noodgreep naar het strafrecht heeft alles te maken met het feit dat ons civiele recht tekortschiet. Ook als je als slachtoffer namelijk zélf handhavend optreedt smaakt een zoete overwinning bij de civiele rechter vaak zuur. Waarom? Omdat doorgaans de kostenveroordeling de kosten en de schadevergoeding de schade niet dekt. Het krijgen en betekenen van een verbod gaat voorts niet altijd even snel, en bij internetzaken is 'justice delayed' al snel 'justice denied'. Dat is dus weinig vertrouwenwekkend voor welwillenden en weinig afschrikwekkend voor kwaadwillenden. Dat kan en moet beter in ons civiele recht. Daarvoor hebben we alleen het strafrecht niet nodig.

Het signaal dat Ficq afgeeft is dat het gesodemieter op social media met identiteitsfraude moet ophouden. Ik wil dat ook. En kamerleden kennelijk ook: zelden buitelden kamerleden zo snel over elkaar heen om als eerste dit voorstel onder de aandacht van de betrokken minister te brengen. Het 'wetsvoorstel' dat Ficq afgeeft is echter weinig doordacht: het gaat voorbij aan bestaande wetgeving, heeft een wankel juridische basis en draaft met strafbaarstelling erg door. Het signaal is ook dat men het strafrecht van stal haalt als ons civiele recht faalt. Effectieve civielrechtelijke handhaving, laten we daar in 2012 eens naar kijken.

* Mr. A. Tsoutsanis is advocaat bij DLA Piper in Amsterdam en docent aan de Universiteit Leiden.

1 Zie o.a. NRC 9 en 10 januari 2012; Kamerstukken II 2011/12, 2012Z00283 en 2012Z00281.

2 A. Tsoutsanis, *Domeinnaamgeschillen, inbreuk, onrechtmatige daad of kwade trouw*, Den Haag: Sdu 2003, p. 78 met verwijzing naar verdere vindplaatsen.

3 Ministerie van Veiligheid en Justitie, *Handreiking Politie Identiteitsfraude*, 2010, p. 3.